

Приймаченко Д. В.,

*доктор юридичних наук, професор,
проректор з наукової роботи
Університету митної справи і фінансів*

Маслова А. Б.,

*доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри публічного та приватного права
Університету митної справи і фінансів*

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОСОБИ ЗА ВЧИНЕННЯ МИТНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ЗА СТАТТЕЮ 483 МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Анотація. У статті авторами відтворено спробу збалансувати ефективний захист публічних інтересів та підтримання правопорядку без створення надмірного тиску на добросовісний бізнес. Як і практично у будь-якій сфері, де бізнес стикається з державним контролем, у сфері митних відносин питання відповідальності за порушення митних правил залишається одним з найбільш актуальних та суперечливих питань. Описано, що принцип індивідуалізації юридичної відповідальності у процедурі притягнення особи до адміністративної відповідальності має виявлятися не лише в притягненні до відповідальності особи, винної у вчиненні правопорушення, а й у призначенні їй виду та розміру покарання з обов'язковим урахуванням характеру вчиненого протиправного діяння, форми вини, характеристики цієї особи, можливості відшкодування заподіяної шкоди, наявності обставин, що пом'якшують або обтяжують відповідальність. Проаналізовано Рішення Конституційного Суду України № 5р(П)/2023 від 05.07.2023, яким визнано неконституційною санкцію частини першої статті 483 МКУ. В обґрунтування прийнятого рішення Конституційний Суд України зазначив, що накладення штрафу в розмірі, що дорівнює вартості товару, та конфіскація, що є обов'язковими, позбавили суди можливості врахувати індивідуальні обставини в кожному конкретному випадку порушення митних правил. Конституційний Суд України вважає, що для досягнення легітимної мети суд повинен мати дискрецію. Однак суд під час розгляду справи про порушення митних правил за частиною першою статті 483 МКУ не може забезпечити індивідуалізацію відповідальності через: відсутність у зазначеній статті Кодексу інших стягнень; неможливість зміни розміру відсотків, за якими визначено штраф і обов'язковість застосування конфіскації. Немоżliвість вибору виду та розміру адміністративного стягнення з урахуванням обставин справи, а саме: характеру вчиненого протиправного діяння, форми вини, характеристики особи, можливості відшкодування заподіяної шкоди, наявності обставин, що пом'якшують або обтяжують відповідальність, унеможливило справедливий розгляд справи судом.

Ключові слова: порушення митних правил, митно-правове регулювання, фізична особа, обмеження або заборони щодо товарів, які переміщуються через митний кордон, митний контроль, суб'єкти митних правовідносин, конституційна скарга, адміністративна відповідальність.

Постановка проблеми. Одним з основних завдань на шляху до вступу України до Європейського союзу є наближення національного законодавства про адміністративну відповідальність за вчинення порушень митних правил до стандартів законодавства країн Європейського союзу, у тому числі в частині запровадження більш гнучкого механізму притягнення осіб до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, забезпечення індивідуалізації адміністративної відповідальності осіб, винних у вчиненні митних правопорушень, а також удосконалення норм, які визначають порядок провадження у справах про порушення митних правил. Про необхідність внесення змін до процедури притягнення до адміністративної відповідальності та накладення стягнення за вчинення порушень митних правил, особливо тих, розгляд яких належить до компетенції суду, наголошено у рішенні Конституційного Суду України від 05.07.2023 № 5-р(П)/2023 (щодо індивідуалізації юридичної відповідальності особи за митне правопорушення) (далі – Рішення) [1]. Цим Рішенням визнано неконституційним абзац другий частини першої статті 483 Митного кодексу України (далі – МКУ), а також вказано на необхідність нормативного регулювання відповідальності за порушення митних правил у відповідності із Конституцією України та цим Рішенням.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Нагальним питанням сьогодення є наближення національного законодавства про адміністративну відповідальність за вчинення порушень митних правил до стандартів законодавства Європейського Союзу. Актуалізація розвитку механізму державного регулювання в сфері адміністративної відповідальності за порушення митних правил активувалася з моменту прийняття Європейською комісією рекомендацій Європейській раді щодо надання Україні статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу одночасно з висуненням вимог щодо проведення інституційних реформ задля досягнення вимог відповідності статусу кандидата на членство в Європейському Союзі. Багато вчених присвячували свої роботи загальним питанням юридичної відповідальності за порушення митних правил. З останніх досліджень привертає увагу робота Плетньової А. С., яку вона присвятила сучасній проблематиці адміністративної відповідальності за порушення митних правил [2, 74-77]. З її дослі-

дження ще більш очевидним стає факт, що митне законодавство має в рівній мірі враховувати як публічні інтереси держави щодо захисту її економічних інтересів і національної безпеки, так і приватні інтереси учасників зовнішньоекономічної діяльності. Очевидно, що саме ці цілі повинні бути поставлені на чільне місце вдосконалення адміністративної відповідальності за порушення митних правил. Також вагомою є робота Кунева Ю. Д. і Мазура А. В. щодо ролі конституційної скарги у підвищенні якості митно-правового регулювання, в якій автори дослідили, що Конституційна скарга здатна відіграти роль первинного юридичного факту, який спричиняє в подальшому внесення змін і доповнень у митне законодавство та, як наслідок, покращення якості митно-правового регулювання в цілому [3]. Ліпінський В. В. у своєму дослідженні обґрунтовує нагальну необхідність тлумачення законодавчих положень про адміністративні штрафи за порушення митних правил так, щоб їх розмір відповідав обставинам справи, що стосуються тяжкості правопорушення, ступеня вини правопорушника та його індивідуального становища, у протилежність до механічного застосування цього адміністративного стягнення митними органами та судами у встановленому законом єдиному можливому розмірі [4]. Водночас, адаптація вітчизняної правової системи до вимог і стандартів законодавства Європейського Союзу, актуалізує вивчення проблемних питань, пов'язаних з обставинами, що виключають адміністративну відповідальність.

Мета статті:

- перегляд підходів до деяких питань застосування адміністративних стягнень за порушення митних правил;
- запровадження більш гнучкого механізму притягнення осіб до адміністративної відповідальності за порушення митних правил;
- впровадження сучасних європейських практик у сфері боротьби з митними правопорушеннями у діяльність митних органів України;
- узгодження положень розділу XVIII Митного кодексу України з останніми змінами до інших його структурних одиниць.

Виклад основного матеріалу. Митним Кодексом України передбачено 18 складів адміністративних правопорушень, відповідальність за які дуже сильно різниці: 12 тягнуть за собою штрафи у фіксованому розмірі; 4 – залежно від вартості товарів; 1 – залежно від розміру несплачених митних платежів. Окрім того, 7 складів правопорушень передбачають конфіскацію товарів та/або транспортних засобів, яка в 5 випадках є додатковим покаранням, в 1 випадку – основним, в 1 випадку – альтернативним [5]. Ця ситуація є неприйнятною через недостатню справедливості та співрозмірності передбаченого покарання і, як наслідок, – порушує принцип домірності (пропорційності), як одного зі складників принципу верховенства права, що є прямим порушенням статті 8 Основного Закону України.

Обов'язковим елементом будь-якого адміністративного правопорушення є наявність вини (умислу або необережності). Однак більшість статей Митного кодексу не пов'язують вид та розмір покарання з формою вини (умисел або необережність) яка мала місце при вчиненні порушення митних правил. У свою чергу, у практичній діяльності митних органів превалює підхід, за яким вина у процесі адміністративного розслідування презумується і не потребує доказування – невинуватість треба довести вже у суді.

Більш того, незважаючи на те, що закон згадує про врахування пом'якшуючих та обтяжуючих обставин, ця норма фактично нівельована тим, що МКВ (на відміну від Кодексу України про адміністративні правопорушення) визначає розмір покарання у фіксованому розмірі, а не його верхню межу, тим самим позбавляючи дискреції посадових осіб митниці та, навіть, суди.

Для порівняння, уніфіковане законодавство ЄС прямує до розмежування порушень митних правил на три категорії: 1) ті, що караються незалежно від наявності вини; 2) ті, що потребують доведення грубої необережності; 3) ті, що потребують доведення умислу.

Крім того, у ЄС передбачається варіювання виду та/або розміру відповідальності залежно від обставин, таких як: серйозність та тривалість порушення; розмір заподіяної шкоди; наявність у порушника статусу Авторизованого економічного оператора; належності товарів, щодо яких допущено порушення, до певних категорій, що становлять ризик публічній безпеці; співпраця порушника із митним органом; факти вчинення порушень у минулому.

Розглянемо цю проблему на прикладі 483 статті Митного кодексу України щодо якої Рішенням Конституційного Суду України визнано неконституційним абзац другий частини першої, а також вказано на необхідність нормативного регулювання відповідальності за порушення митних правил у відповідність із Конституцією України та Рішенням Конституційного Суду України.

Станомна 01.08.2023 митними органами складено 6976 протоколів про порушення митних правил на загальну суму 6,1 млрд. гривень. За ознаками правопорушення, передбаченого статтею 483 МК України, складено 958 протоколів про порушення митних правил. За результатами розгляду справ судами винесено 525 постанов про накладення стягнень на загальну суму 1,1 млрд. гривень (штрафи та конфіскація товарів) [6].

Санкція статті 483 МКВ «Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю» передбачає конфіскацію відповідних товарів та штрафу розмірі 100% їх вартості (або 200% – у разі повторного порушення). При цьому назва статті не відповідає її диспозиції, яка є значно ширшою і охоплює, у тому числі, подання митниці документів, що містять неправдиві відомості щодо найменування товарів, їх ваги або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача, кількості вантажних місць, їх маркування та номерів, неправдиві відомості, необхідні для визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та його митної вартості. Таким чином, вказана вище суворая відповідальність може загрожувати представникам будь-яких декларантів або митних брокерів, що надали митниці недостовірні відомості, якщо митниця вважає ці відомості важливими для цілей митного контролю (незалежно від того, чи це було зроблено умисно, внаслідок недбалості, помилки тощо).

Другим сенатом Конституційного Суду України 5 липня 2023 року ухвалено рішення No 5-р(П)/2023 за наслідками розгляду справи No 3 – 46/2022 (95/22, 170/22, 233/22) за конституційними скаргами Душенькевича А. В., Франка А. В., Ярош І. М. щодо відповідності (конституційності) Конституції України абзацу другого частини першої статті 483 Митного кодексу України (щодо індивідуалізації юридичної відповідальності особи за митне правопорушення), яким визнано таким, що не

відповідає Конституції України (є неконституційним), абзац другий частини першої статті 483 Митного кодексу України, а саме «тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил з конфіскацією цих товарів, а також транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для переміщення товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України.»

Вирішуючи порушені у конституційній скарзі питання, Конституційний Суд України дістав висновку, що зазначені вище положення абзацу другого частини першої статті 483 Митного кодексу України в частині встановлення обов'язкової конфіскації товарів, у разі якщо такі товари є безпосередніми предметами правопорушення, а також транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для переміщення товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, не забезпечують справедливого балансу між вимогами публічних інтересів та захистом права власності особи та не узгоджуються з принципом верховенства права. Отже, оспорювані положення статті 483 митного кодексу України у цій частині суперечать приписам частини першої статті 8, частини першої, четвертої статті 41, частини другої статті 61, частини першої статті 64 Конституції України.

Згідно із пунктом другим резолютивної частини зазначеного вище рішення Конституційного Суду України, з метою належного юридичного врегулювання питання адміністративної відповідальності за адміністративне правопорушення, визначене статтею 483 Митного кодексу України, втрату чинності положеннями Митного кодексу України, що визнані неконституційними, відтерміновано на 6 місяців із дня ухвалення рішення про їх неконституційність. Отже з 05.01.2024 року суди позбавляються права накладати стягнення за порушення митних правил, передбачене статтею 483 МКУ. [7]

Згідно із ст. 23 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Мета адміністративного стягнення» адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами [8].

Наведене вище свідчить про необхідність прийняття проекту Закону, який забезпечить судам можливість приймати рішення про накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил, передбачені статтею 483 МКУ, що забезпечить належну виховну та превентивну роботу адміністративного покарання.

Суспільна користь адміністративних стягнень за адміністративні правопорушення полягає не в поповненні державного бюджету, а в забезпеченні конституційного правопорядку, безпеки суспільства та прав і свобод кожної особи. Суспільна користь від застосування конфіскації товарів за статтею 483 Митного Кодексу як адміністративного стягнення не вимірюється у майновому еквіваленті, її сутність полягає у досягненні стійкого ефекту захисту митних інтересів України, митної безпеки за рахунок впровадження законодавцем адекватних заходів адміністративної відповідальності. Однак для прав і свобод особи шкода від зазначеного адміністративного стягнення, яке

визначено статтею 483 Митного кодексу України, не повинна бути надмірною, що є необхідною умовою збереження справедливого балансу між вимогами публічних інтересів та захистом права власності особи.

Оспорювані приписи статті 483 Митного кодексу України не забезпечують досягнення справедливого балансу між вимогами публічних інтересів та захистом права власності особи й допускають невинуватене позбавлення такого права, оскільки відповідно до цих приписів обов'язкової конфіскації підлягають товари, які переміщувалися через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, незалежно від негативного впливу такої конфіскації на майнове становище особи, яка володіє таким майном.

З огляду на це принцип верховенства права, зокрема така його вимога, як принцип домірності, є взаємопов'язаними фундаментальними засадами функціонування усієї юридичної системи України, у тому числі нормативного встановлення законодавцем адміністративної відповідальності. Отже, конкретні санкції за адміністративні правопорушення мають бути справедливими та відповідати принципів домірності, тобто законодавець має визначати адміністративні стягнення з урахуванням їх виправданості та потреби для досягнення легітимної мети, беручи до уваги вимоги адекватності наслідків, які спричинені такими санкціями (у тому числі для особи, до якої вони застосовуються), тій шкоді, що настає в результаті адміністративного правопорушення.

Положеннями багатьох міжнародних угод, укладених Україною, передбачається, що штрафи за порушення митного законодавства або процедур мають бути пропорційними і недискримінаційними. Застосування таких штрафів не повинно призводити до незаконних та невинуватених затримок митного оформлення.

Відсутність конкретних та однозначних норм, які б визначали протиправність того чи іншого діяння, створює передумови для адміністративного свавілля та необґрунтованого притягнення особи до відповідальності. Наприклад, на практиці протоколи за статтею 485 МК України «Протиправні дії, спрямовані на ухилення від сплати платежів» складаються митниками за будь-яким фактом збільшення податків за результатами митного оформлення (наприклад, зміна коду товарів за УКТ ЗЕД).

У чинному Митному кодексі відсутні законодавчі обмеження для мінімального/максимального розміру штрафів, що не сприяє диференціації порушень за рівнем суспільної небезпеки. Також у митному законодавстві відсутній критерій малозначності. Це не дає можливості під час розгляду справи повністю врахувати пом'якшувальні та обтяжливі обставини.

На думку авторів варто встановити диференційований штраф за вчинення правопорушень, передбачених рядом статей, в тому числі частиною шостою статті 470, частиною шостою статті 481, статтями 472, 476, 482, 483, та 484 МКУ, та також альтернативну конфіскацію товарів, транспортних засобів – безпосередніх предметів порушення митних правил в справах, порушених за ознаками статей 472, 482 та 483 МКУ.

Передбачена чинним Кодексом процедура компромісу у справах про ПМП не є вигідною (наслідки укладання мирової угоди ті ж самі, що і під час накладення стягнення). Через це інститут self-disclosure (добровільне інформування митних органів про порушення, самостійно виявлені компаніями) на практиці не працює.

Розмір штрафів не може базуватися на вартості товарів. Натомість, там, де це застосовано, штрафи мають базуватися на розмірі несплачених податків. У інакшому випадку, штрафи, обчислювані від вартості товарів, можуть призводити до накладення непропорційного стягнення за дрібні порушення при переміщенні товарів з високою вартістю.

В рамках уніфікації законодавства ЄС у цій сфері пропонується, щоб санкції, у тих випадках, коли предметом правопорушення є товар, не перевищували: 30% його вартості – у разі умислу; 15% його вартості – у разі грубої необережності; 5% вартості – у разі порушень, які караються незалежно від вини (так звані «strict liability in fringements»). [9]

На відміну від фінансових санкцій в податковому праві (які застосовуються до суб'єктів господарювання), відповідальність за порушення митних правил є персоналізованою – стягнення накладається на фізичну особу. Чинне митне законодавство не передбачає відповідальності юридичних осіб за порушення митних правил, навіть у випадках, коли декларування товарів проводиться від імені підприємства. Водночас, передбачені Митним кодексом України штрафи (100% вартості товарів-предметів правопорушення, а також стягнення вартості товару, який не було вилучено у справі про ПМП, 300% донарахованих податків) можуть виявитися непідйомними для фізичної особи (декларанта, митного брокера, менеджера ЗЕД тощо).

На думку авторів також необхідно: 1) чітко встановити, яка саме форма вини (умисел або необережність) є обов'язковим елементом кожного зі складів адміністративних правопорушень; 2) встановити для кожного зі складів адміністративних правопорушень межі, в яких може варіюватись розмір покарання залежно від пом'якшуючих та обтяжуючих обставин.

Каратися мають тільки умисел або груба недбалість. Необережність не має визнаватися правопорушенням, навіть за наявності формальних його ознак.

Розмір штрафів не може базуватися на вартості товарів. Натомість, там, де це застосовано, штрафи мають базуватися на розмірі несплачених податків. У інакшому випадку, штрафи, обчислювані від вартості товарів, можуть призводити до накладення непропорційного стягнення за дрібні порушення при переміщенні товарів з високою вартістю.

Європарламент також підтримує встановлення фіксованих штрафів в одних випадках і діапазон штрафів у інших – для забезпечення необхідної дискреції у рішеннях митних органів.

Вочевидь, всю систему застосування санкцій за порушення митних правил доцільно переглянути в перспективі того, що ефективним інструментом дотримання законодавства має стати самоперевірка компаній. Для мотивації компаній до того, аби вони на регулярній основі проводили самоперевірки дотримання ними митного законодавства, система штрафів повинна передбачати обмеження відповідальності для бізнесу, який самостійно перевіряє себе та добровільно повідомляє митні органи про виявлені порушення.

Висновки. Згідно зі статтею 487 МКУ провадження у справах про порушення митних правил здійснюється відповідно до Митного Кодексу України, а в частині, що не регулюється ним, – відповідно до законодавства України про адміністративні правопорушення. Водночас практика застосування законодавства засвідчила, що не всі норми Кодексу України про адміністративні правопорушення задовольняють потребам правозастосування під час розгляду справ про порушення мит-

них правил та забезпечують належну ефективність протидії митним правопорушенням. З огляду на це, існує необхідність у доповненні МКУ нормами, які визначають окремі процедури здійснення провадження у справах про порушення митних правил, які на сьогодні визначені КУпАП, з урахуванням специфіки митної справи.

Крім того, існує необхідність у приведенні окремих статей МКУ, які визначають порядок провадження у справах про порушення митних правил, у відповідність із іншими положеннями МКУ.

Авторами пропонується доповнити та змінити чинний Митний Кодекс України: встановити для забезпечення справедливого розгляду судами справ про порушення митних правил та можливості індивідуалізації адміністративного покарання нижню та верхню межю штрафів за вчинення правопорушення, передбаченого статтею 483 МКУ, а також альтернативну конфіскацію товарів – безпосередніх предметів порушень митних правил; з метою забезпечення дискреції судів передбачити диференційований штраф за вчинення правопорушень; встановити обставини, за яких провадження в справі про порушення митних правил не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю.

Література:

- 5-р(П)/2023 | Конституційний Суд України. Конституційний Суд України | Офіційний вебсайт. URL: [https://ccu.gov.ua/docs/6224\(-дата звернення: 12.12.2023\)](https://ccu.gov.ua/docs/6224(-дата звернення: 12.12.2023)).
- Плетньова А. Є. СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2020. № 1. С. 74–77.
- Мазур А., Кунев Ю. РОЛЬ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СКАРГИ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ МИТНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 9(15). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9\(15\)-461-475](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-461-475)(дата звернення: 12.12.2023).
- Lipynskyi V. V. Ways of interpretation of legislative provisions setting forth administrative fines for customs violations for aligning them with the rule of law. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. 2022. № 4. С. 168–174. URL: [https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.04.29\(-дата звернення: 12.12.2023\)](https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.04.29(-дата звернення: 12.12.2023)).
- Митний кодекс України : Кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI : станом на 7 листоп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>(дата звернення: 12.12.2023).
- Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих порушень законодавства України у сфері отримання, розподілу, транспортування, зберігання, використання за цільовим призначенням гуманітарної та іншої допомоги, а також неефективного використання державного майна, яке може бути використане для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб та забезпечення інших потреб держави : Постанова Верхов. Ради України від 21.09.2023 р. № 3395-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3395-20#Text>(дата звернення: 12.12.2023).
- Рішення Другого сенату Конституційного Суду України у справі за конституційними скаргами Душенькевича Анатолія Володимировича, Франка Андрія Володимировича, Ярош Ірини Миколаївни щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу другого частини першої статті 483 Митного кодексу України (щодо індивідуалізації юридичної відповідальності особи за митне правопорушення) : Рішення Конституц. Суду України від 05.07.2023 р. № 5-р(П)/2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-23#Text>(дата звернення: 12.12.2023).

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 – 212-24) : Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-X : станом на 14 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>(дата звернення: 12.12.2023).
9. EUR-Lex – 2013_432 – EN – EUR-Lex. *EUR-Lex – Access to European Union law – choose your language*. URL: https://eur-lex.europa.eu/procedure/EN/2013_432(date of access: 12.12.2023).

Pryimachenko D., Maslova A. Individual nature of legal liability of a person for committing a customs offense under Article 483 of the Customs Code of Ukraine

Summary. In this article, the authors attempt to balance the effective protection of public interests and the maintenance of law and order without creating excessive pressure on honest business. As in virtually any area where business faces state control, the issue of liability for violation of customs rules remains one of the most pressing and controversial issues in the field of customs relations. The author describes that the principle of individualization of legal liability in the procedure of bringing a person to administrative liability should be manifested not only in bringing to liability the person guilty of an offense, but also in imposing a type and amount of punishment with due regard for the nature of the offense committed, the form of guilt, characteristics of that person, the possibility of compensation for the damage caused, and the existence of circumstances mitigating or aggravating liability. The author analyzes the Decision of the Constitutional

Court of Ukraine No. 5п(II)/2023 dated 05.07.2023, which declared the sanction of part one of Article 483 of the CCU unconstitutional. In support of its decision, the Constitutional Court of Ukraine noted that the imposition of a fine equal to the value of the goods and confiscation, which are mandatory, deprived the courts of the opportunity to take into account individual circumstances in each case of violation of customs rules. The Constitutional Court of Ukraine believes that in order to achieve a legitimate goal, the court must have discretion. However, when considering a case on violation of customs rules under part one of Article 483 of the CCU, the court cannot ensure individualization of liability due to: the absence of other penalties in the said article of the Code; the impossibility of changing the amount of interest at which the fine is determined and the mandatory application of confiscation. The impossibility of choosing the type and amount of administrative penalty taking into account the circumstances of the case, namely: the nature of the unlawful act, the form of guilt, the characteristics of the person, the possibility of compensation for the damage caused, the existence of circumstances mitigating or aggravating liability, makes it impossible for the court to consider the case fairly.

Key words: violation of customs rules, customs legal regulation, individual, restrictions or prohibitions on goods transported across the customs border, customs control, subjects of customs legal relations, constitutional complaint, administrative liability.